

**KONKURSY PRZEDMIOTOWE MKO DLA UCZNIÓW WOJEWÓDZTWA
MAZOWIECKIEGO
w roku szkolnym 2015/2016
RAMOWY PROGRAM MERYTORYCZNY KONKURSU POLONISTYCZNEGO
DLA UCZNIÓW GIMNAZJÓW**

I CELE KONKURSU

1. Poszerzanie wiedzy uczniów z zakresu odbioru i interpretacji tekstów kultury.
2. Pogłębienie refleksji uczniów o dziele sztuki (w tym literackim) i przygotowanie ich do pełnego i głębokiego uczestnictwa w kulturze.
3. Przygotowanie uczniów do samodzielnego, krytycznego myślenia i interpretowania różnych dzieł w oparciu o przesłanki w nich zawarte.
4. Podnoszenie poziomu świadomości językowej, funkcjonalnego wykorzystania wiedzy o języku i zróżnicowaniu stylistycznym polszczyzny.
5. Podnoszenie poziomu kompetencji w zakresie tworzenia własnych tekstów.
6. Kształtowanie postawy szacunku wobec dziedzictwa narodowego i światowego.
7. Przygotowanie do dojrzałej i samodzielnej oceny tekstów kultury (w tym kultury popularnej) pod względem estetycznym i etycznym.
8. Promowanie szerokich zainteresowań humanistycznych i wybitnych uzdolnień młodzieży.

**II ZAKRES WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI WYMAGANY NA WSZYSTKICH
ETAPACH KONKURSU**

- Uczestnicy konkursu powinni wykazać się wiedzą i umiejętnościami obejmującymi treści podstawy programowej kształcenia ogólnego w części dotyczącej przedmiotu język polski na III etapie edukacyjnym, [zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 30 sierpnia 2012 r., poz. 977)] i poszerzającymi je w opisanym poniżej zakresie
- Od ucznia wymaga się znajomości lektur z podstawy programowej oraz tekstów kultury zawartych w wykazie dołączonym do programu.
- Na wszystkich etapach konkursu uczeń powinien wykazać się wiedzą i umiejętnościami w zakresie:
 - czytania i odbioru tekstów kultury, w tym tekstów o charakterze popularnonaukowym (określenia tematu i myśli przewodniej tekstu, odczytywania przesłania tekstu i intencji wypowiedzi, np.: aprobaty, dezaprobaty, negacji, perswazji, prowokacji, manipulacji, odróżniania treści istotnych od drugorzędnych, faktów od opinii, informacji od komentarza, fikcji od prawdy, odkrywania i nazywania sensów dosłownych, przenośnych, symbolicznych, alegorycznych, uniwersalnych);
 - pogłębionej interpretacji tekstów kultury (samodzielnego stawiania tez interpretacyjnych, także w interpretacji porównawczej, i dowodzenia ich na podstawie przesłanek zawartych w tekście, wykorzystywania w interpretacji kontekstów, w tym kontekstu historycznoliterackiego, biograficznego i filozoficznego, dostrzegania w czytanych utworach cech charakterystycznych dla określonej epoki);
 - pogłębionej analizy tekstów kultury (posługiwania się w omówieniu podanych dzieł literackich pojęciami z zakresu teorii literatury, także spoza podstawy programowej, takimi jak np.: groteska, oksymoron, hiperbola, w sposób

precyzyjny i funkcjonalny, wskazywania środków stylistycznych i ich funkcji w tekście, wykorzystywania analizy do interpretacji tekstów kultury);

- podjmowania dyskursu porównawczego (rozpoznawania zasady zestawienia tekstów, opisywania sposobu funkcjonowania uniwersalnych mitów, symboli, wątków, motywów i toposów w poszczególnych tekstach kultury, posługiwania się terminologią z zakresu interpretacji porównawczej, np.: parafraza, parodia, trawestacja, intertekstualność);
- uwzględniania w analizie specyfiki tekstów kultury przynależnych do następujących rodzajów sztuki: literatury, filmu, muzyki, sztuk plastycznych (np.: gatunki filmowe, plany, ujęcia, gatunki muzyczne, znaczące elementy tekstów plastycznych);
- charakteryzowania różnych poziomów funkcjonowania tekstów kultury (definiowania kultury popularnej i wysokiej, zauważania i rozumienia ich wzajemnych relacji);
- tworzenia własnych tekstów (adekwatnych do polecenia, precyzyjnych i funkcjonalnych, poprawnych pod względem językowo-stylistycznym w formie dłuższej i krótszej, z wykorzystaniem wiedzy o stylach polszczyzny i gatunkach wypowiedzi, np. dedykacji, streszczenia, notatki prasowej, hasła słownikowego i encyklopedycznego, tekstu reklamowego, opisu sytuacji, dzieła sztuki, przeżyć wewnętrznych, charakterystyki postaci filmowej, literackiej lub rzeczywistej, charakterystyki porównawczej, recenzji, rozprawki, eseju, listu, artykułu publicystycznego, przemówienia);
- posługiwania się bogatym i zróżnicowanym słownictwem (w tym operowania słownictwem z różnych kręgów tematycznych);
- dokonywania różnorodnych działań na cudzym tekście (np.: streszczanie, parafrazowanie, sporządzanie notatki);
- wartościowania (na podstawie podanych tekstów kultury formułowania ponadczasowych zagadnień egzystencjalnych, np.: miłość, przyjaźń, śmierć, cierpienie, lęk, nadzieja, wiara, samotność, inność, poczucie wspólnoty, solidarność, sprawiedliwość);
- funkcjonalnego wykorzystania wiedzy o języku (rozpoznawania słownictwa ogólnonarodowego i słownictwa o ograniczonym zasięgu, rozpoznawania relacji semantycznych i stylistycznych między wyrazami, analizy wypowiedzi pojedynczych, złożonych i wielokrotnie złożonych, posługiwania się wiedzą z zakresu fleksji i słowotwórstwa, dostrzegania różnic językowych wynikających ze zmian historycznych);
- dokonywania starannej redakcji tekstu napisanego ręcznie (poprawienia ewentualnych błędów językowych, ortograficznych, interpunkcyjnych);

III TEMAT PRZEWODNI KONKURSU W ROKU SZKOLNYM 2015/2016 *PODRÓŻ PO ŚWIATACH WYOBRAŻONYCH*

I ETAP SZKOLNY *W ŚWIECIE MITÓW, BAŚNI I LEGEND*

Literatura:

Bolesław Leśmian, „Dusiołek”, wydanie dowolne.

Adam Mickiewicz, „Dziadów” cz. II, „Lilije”, wydanie dowolne.

John. R. R. Tolkien, „Hobbit”, przekł. M. Skibniewska, wydanie dowolne.

Dzieła malarskie:

wybrane obrazy Jacka Malczewskiego z cyklu „Rusałki”.

Film:

„Shrek”, reż. Andrew Adamson i Vicky Jenson, 2001.

„Świtez. Miasto na dnie jeziora”, reż. Michał Baczuń, 2010.

II ETAP REJONOWY *A TY MNIE NA WYSPIY SZCZĘŚLIWE ZAWIEŻ...*

Obowiązuje znajomość zagadnień i lektur z I etapu (szkolnego), a ponadto:

Literatura:

Jan Kochanowski, „Pieśń świętojańska o Sobótce”, wydanie dowolne.

Wolter, „Kandyd, czyli optymizm”, przekł. T. Boy-Żeleński, wydanie dowolne.

George Orwell, „Folwark zwierzęcy”, przekł. B. Zborski, wydanie dowolne.

Ray Bradbury, „451 stopni Fahrenheita”, przekł. I. Michałowska, wydanie dowolne.

Wybrane wiersze Wisławy Szymborskiej, np. „Atlantyda”, „Utopia”, [w:] teje, „Widok z ziarnkiem piasku. 102 wiersze”, Poznań 1996.

Dzieła malarskie:

wybrane obrazy Marca Chagalla, np.: „Paryż widziany z okna”, „Skrzypek”, „Zakochani nad miastem”.

Film:

„Hook”, reż. Steven Spielberg, 1991.

III ETAP WOJEWÓDZKI *W KRAINIE NOCY*

Obowiązuje znajomość zagadnień i lektur z I etapu (szkolnego) i II (rejonowego), a ponadto:

Literatura:

Jan Kochanowski, „Do snu”, wydanie dowolne.

William Shakespeare, „Sen nocy letniej”, przekł. S. Barańczak, wydanie dowolne.

Juliusz Słowacki, „Balladyna”, wydanie dowolne.

Robert L. Stevenson, „Doktor Jekyll i pan Hyde”, tłum. L. Haliński, wydanie dowolne.

Franz Kafka, „Przemiana”, [w:] tegoż, „Cztery opowiadania. List do ojca”, przekł. J. Kydryński, J. Ziółkowski, Warszawa 2003.

Dzieła malarskie:

wybrane obrazy Salvadora Dalí, np.: „Poranne cienie”, „Sen spowodowany lotem pszczoły”, „Sen”.

Film:

„Matrix”, reż. Lana i Andy Wachowscy, 1999.

„Duża ryba”, reż. Tim Burton, 2003.

Sugerowane lektury pomocnicze:

Władysław Kopaliński, „Słownik symboli”, Warszawa 1990.

Władysław Kopaliński, „Słownik mitów i tradycji kultury”, Warszawa 1985.

Jerzy Płażewski, „Język filmu”, Warszawa 2004.

„Podręczny słownik terminów literackich”, red. Janusz Sławiński, Warszawa 1996.